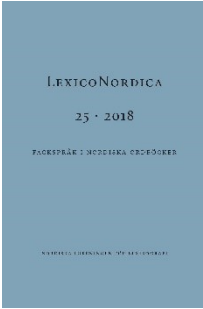

LexicoNordica

Titel:	Hur översätter man <i>spikning</i> til engelska? Terminologiskt ordboksarbete för högskoleområdet	
Forfatter:	Åsa Holmér	
Kilde:	LexicoNordica 25, 2018, s. 77-94	
URL:	https://tidsskrift.dk/index.php/lexn/issue/archive	

© 2018 LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Hur översätter man *spikning* till engelska? Terminologiskt ordboksarbete för högskoleområdet

Åsa Holmér

In this paper I discuss how the work of editing a terminological dictionary is done in practice. I focus on the Swedish-English electronic dictionary, which covers terminology in higher education. It has been revised once each year since 2008 by different working groups consisting of both subject specialists and translators. The project is led by me and other terminologists from TNC (the Swedish Centre for Terminology). In the paper I show how a terminological dictionary differs from a lexicographic one and how it provides the opportunity to address certain aspects of concepts, such as the difference between concepts in general language and in language for specific purposes, hierarchies between concepts and equivalence problems between languages.

1. Inledning

Sedan 2007 har Sveriges centrum för fackspråk och terminologi Terminologicentrum TNC varit involverad i arbetet med en ordbok över högskoleterminologi. Då fick dåvarande Högskoleverket (nuvarande UHR, Universitets- och högskolerådet) i uppdrag av det svenska utbildningsdepartementet att ansvara för en elektronisk svensk-engelsk ordbok som skulle innehålla termer av relevans för högre utbildning (hädanefter kallad UHR-ordboken). Ordboken skulle fungera som ett stöd för myndigheter i deras internationella arbete.

Arbetet med UHR-ordboken har sedan starten letts av mig och andra terminologer vid TNC. Liksom vid allt terminologiarbete

som TNC utför utgår vi här ifrån det terminologiska angreppssättet. Det innebär bland annat följande:

- Ett visst fackområdes ord och uttryck beskrivs, inte hela språket.
- Arbetet är begreppsorienterat och utgår från begreppen bakom de språkliga uttrycken.
- Arbetet sker i form av ett samarbete mellan terminologer och fackexperter, vilket garanterar att olika slags nödvändig kompetens hämtas in.
- Resultatet är mer eller mindre normerande, med avsikten att klargöra tidigare otydligheter.
- Syftet är att inom fackområdet komma överens om gränserna för begreppen i form av definitioner och om hur begreppen ska benämnas på ett eller flera olika språk – för att få till stånd en effektiv kommunikation.

Förutsättningarna för att tillämpa det terminologiska angreppssättet enligt uppräknningen ovan är särskilt goda med tanke på att fackområdets företrädare också var initiativtagare, något som är att betrakta som en ideal situation för ett terminologiskt projekt.

Under hösten 2017 publicerades 1 562 termposter i den tionde versionen av *Svensk-engelsk ordbok för den högre utbildningen*. Ordboken finns tillgänglig på Universitets- och högskolerådets webbplats och ingår även i Rikstermbanken.

I den här artikeln tar jag upp hur arbetet med en ordbok som har ett terminologiskt angreppssätt genomförs. Framför allt tas skillnaden mot lexikografiska ordböcker upp, både hur arbetet bedrivs, i bland annat olika arbetsgrupper, och hur resultatet presenteras i själva ordboken. Med olika exempel visar jag hur man i en terminologisk ordbok får möjlighet att ta upp vissa aspekter av begrepp, såsom skillnaden mellan språkbruket i allmänspråk

och fackspråk, hierarkier mellan begrepp och ekvivalensproblem mellan språk.

2. Terminologiskt angreppssätt vid ordboksarbete

Ordlistor som arbetas fram terminologiskt skiljer sig från lexikografiskt framarbetade ordlistor. En skillnad med terminologisk analys, vilket Nuopponen & Pilke poängterar inledningsvis i sin bok *Ordning och reda: terminologilära i teori och praktik* (2016), är att man fokuserar på det undersökta fackområdets begrepp i stället för att samla termer och definiera dem. Författarna menar att den metoden är ett effektivt verktyg i olika sammanhang där man analyserar eller ordnar vetande.

Enligt terminologiläran (se bland annat Nuopponen & Pilke 2016 och Suonuuti 2004) innebär ett terminologiskt angreppssätt först och främst att man har en onomasiologisk utgångspunkt och utgår från begreppen bakom de språkliga uttrycken. Det innebär också att man arbetar i kluster av begrepp som har relationer till varandra snarare än att ta sig an ord efter exempelvis alfabetisk ordning.

Svensén (1992) menar att den typiska terminologiska ordboken i jämförelse med den typiska lexikografiska är

- snarare onomasiologisk än semasiologisk
- alltid fackspråklig
- snarare för fackmän än för lekmän
- snarare normerande än beskrivande
- alltid synkronisk, alltid samtidsinriktad
- både enspråkig och flerspråkig
- både aktiv och passiv.

3. Arbetet med UHR-ordboken: steg för steg

3.1. Arbetet bedrivs i tre arbetsgrupper

Arbetet med UHR-ordboken bedrivs i tre olika grupperingar och i tre steg: 1) Projektgruppen, den egentliga arbetsgruppen som består av en terminolog från TNC och sakkunniga från olika kunskapsområden vid UHR, lägger grunden genom att reda ut de svenska begreppen. 2) Översättargruppen, en särskild arbetsgrupp bestående av översättare vid framför allt de olika lärosätena i Sverige, tar sig sedan an arbetet med att tillföra engelska ekvivalenter. 3) Referensgruppen, med representanter för ett trettiotal olika svenska lärosäten, får i slutskedet arbetet på remiss. Referensgruppen är ovärderlig i det att de olika deltagarna kan jämföra med den terminologi som används vid deras eget lärosäte och på så sätt ge projektgruppen viktig input. Saknas ord? Finns ord som bör strykas? Är uppgifterna korrekta?

Bearbetningen innebär att vi terminologer och sakkunniga delar upp begreppen mellan oss efter kompetens. De i projektgruppen som är bäst lämpade får i uppgift att exciperera terminologiska data som är relevanta för begreppen i fråga. Under projektgruppsmötena diskuterar hela gruppen begreppsklustret och kommer fram till termposter som går vidare till översättargruppen för bearbetning och tillförelse av engelska ekvivalenter.

Inför remissarbetet samlas alla grupperna vid ett möte där vissa särskilt kniviga begrepp diskuteras. Efter en remissrunda bearbetas begreppen av projektgruppen och översättargruppen, och en ny version av ordboken publiceras på webben.

3.2. Terminologi för högre utbildning sällas fram

Inför den första versionen av ordboken hade vi ett antal källor att utgå ifrån, framför allt *Svensk-engelsk ordbok för utbildningsområdet* (1996).

En utgångspunkt för urvalet var då och är fortfarande att begreppen antingen ska vara specifika för högskoleområdet eller ha en specifik betydelse när det gäller utbildning. Att verksamma i högskolan ofta använder ett visst begrepp är alltså inte i sig ett skäl att ta med det. Men här är det inte alltid självklart var gränsen går. Viktigt är att det som bearbetas ska utgöras av termer inom den högre utbildningen ”som behöver engelska ekvivalenter och som är svåra att finna översättningar till i vanliga ordböcker”, som det stod i Högskoleverkets första beskrivning av ordboken.

Inför den första versionen av ordboken gjorde vi en grovrensning i materialet. Återstoden delades in i fyra grupper:

- A. **Fackspecifika begrepp**, det vill säga begrepp som hör hemma inom det fackområde som ska behandlas, den högre utbildningen: *amanuens, disputation, opponent, student, studiemedel, tentamen.*
- B. **Facköverskridande begrepp**, det vill säga begrepp som hör hemma i två eller flera fackområden, alltså i utbildningssystemet överlag: *adjunkt, antagningsbesked, behörighet, betyg, examen, studiebidrag, undervisning, upprop, urval.*
- C. **Begrepp som tillhör närliggande fackområden:** *anslag, breddad rekrytering, dyslektiker, etnicitet, funktionshinder, hörslina, remiss.*
- D. **Begrepp som tillhör ett allmänt språkbruk:** *annonsera, anställning, bilaga, föräldraledighet, jämlikhet, storstadsregion, verksamhet, värdegrund.*

De begrepp som är intressanta för ordboken bör främst höra till grupperna A och B. Vissa ord från grupperna C och D har kommit igenom nålsögat, men i stort sett har vi varit restriktiva med att ta med begrepp från dessa grupper.

I det inledande arbetet var det alltså väsentligt för oss att stryka termer i källorna som inte var relevanta att ha med i en ordbok

över högre utbildning. Men vi behövde även lägga till begrepp som saknades. Här var representanterna i referensgruppen mycket värdefulla; de kunde fylla hål och komplettera ordboken men också markera de begrepp som de ansåg behövde definieras eller ges annan information.

3.3. Begreppen bearbetas i begreppskluster

Inför den första versionen av ordboken delade vi in de cirka 1 000 begrepp som blev kvar efter gallringen i ett tiotal klasser, som bland annat Antagning, Forskning, Internationalisering, Utbildningsformer och Utvärdering. Därefter analyserades de begrepp som hörde ihop, klassvis och gruppvis, något som är a och o om man vill arbeta terminologiskt.

I samband med de årliga uppdateringarna av ordboken har vi fortsatt att bearbeta begreppen i kluster av relaterade begrepp. Exempelvis har alla underbegrepp till begreppet ”student” analyserats parallellt (se vidare 4.1). Det gör att arbetet resulterar i tydliga gränsdragningar mellan begreppen och har också underlättat inventeringen av andra relaterade begrepp som nu finns med i ordboken.

3.4. Informationen struktureras i olika fält

För att strukturera den terminologiska informationen i termposten har vi möjlighet att använda följande fält:

Svensk term: Term som rekommenderas i första hand.

Svensk synonym: Term som rekommenderas i andra hand.

Engelsk term: Term som rekommenderas i första hand.

Engelsk synonym: Term som rekommenderas i andra hand.

Sökterm: Term som har med begreppet att göra och som finns beskrivet i anmärkningen (till exempel en tidigare an-

vänd term, en ledigare form, en mindre precis term). Det leder till att man får träff i rätt termpost även om man söker på en obsolet term.

Definition: Beskrivning av ett begrepp som ska göra avgränsningar mot andra begrepp. Följer strikta formregler, bland annat inleds definitionen alltid med termen för närmast överordnade begrepp och får exempelvis inte innehålla exempel eller insnävningar för sammanhanget.

Anmärkning: Information om begreppet som anses relevant men som inte bör förekomma i en terminologiskt utformad definition (exempel, hänvisningar, insnävningar för sammanhanget).

Ekvivalensanmärkning: Information om hur de engelska termerna används eller hur de förhåller sig till de svenska termerna.

Se även: Länk till annan termpost i ordboken.

Hänvisning: Webblänk till relevant information om begreppet.

Vissa begrepp har bearbetats mer noggrant och försetts med både definitioner och anmärkningar. Definitionerna som är med i ordboken är tänkta att normera språkbruket inom högskoleområdet, bland annat i syfte att förebygga tolkningstvister. Den terminologiska metoden syns i definitionerna; de är formulerade på ett sätt som gör att man kan se hur begreppen är relaterade till varandra.

De begrepp som har definierats eller fått en tydliggörande anmärkning är framför allt begrepp som är av central betydelse för högskolevärlden i och med att de utgör grund för andra begrepp. I figur 1 kan man exempelvis se hur termposten **student** ser ut i Rikstermbanken (2018).

SVENSK TERM:	student
DEFINITION:	person som är antagen till och bedriver högskoleutbildning
ANMÄRKNING:	Med högskoleutbildning avses utbildning inom universitet och högskola på såväl grundnivå och avancerad nivå som forskarnivå. Termen <i>studerande</i> används i övergripande sammanhang för någon som är under utbildning, även om det inte rör sig om högskoleutbildning. Om man vill vara precis bör man alltså inte använda <i>studerande</i> som synonym till <i>student</i> i den betydelse som avses här.
SE ÄVEN:	högskoleutbildning
ENGELSK TERM:	student

Figur 1: Termposten *student* i UHR-ordboken.

Men alla termposter i ordboken innehåller inte definitioner eller annan information om begreppen. Hälften av ordbokens begrepp har i dagsläget enbart de svenska och engelska termfälten ifyllda. Allt eftersom arbetet fortskridit har vi dock haft ambitionen att kvalitetsförbättra ordboken. De termposter där användarna behöver mer information för att hitta rätt i både de svenska och engelska begreppsvärldarna får därför alltfler fält ifyllda.

4. Så syns det terminologiska angreppssättet i ordboken

I det här avsnittet finns exempel på hur olika problem med gränsdragningar mellan vissa begrepp har hanterats i UHR-ordboken. Exempelen är utvalda för att åskådliggöra hur det terminologiska angreppssättet syns i ordboken.

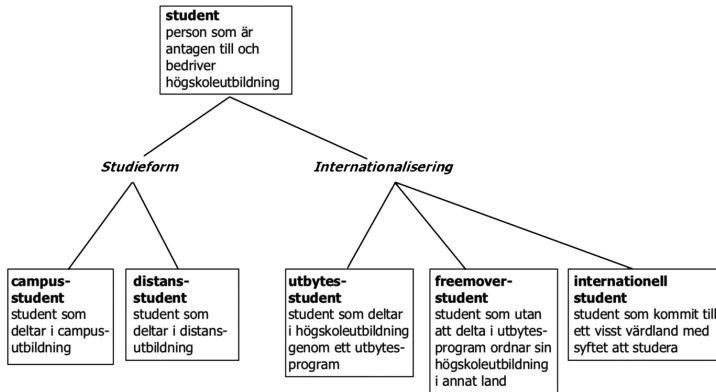
4.1. Gränser mellan begreppen dras

Arbetet med att dra gränser mellan begreppen i ett begreppscluster är navet i terminologiarbetet. Det använder terminologer både under själva arbetet med att synliggöra relationerna mellan begreppen och efteråt för att åskådliggöra hela klustret.

Även i definitionerna syns begreppsrelationerna. Enligt terminologiläran används det närmaste överordnade begreppet som inledning till definitionen av ett underordnat begrepp. Därför är begreppsrelationerna avgörande för att definitioner av närliggan-

de begrepp ska bli terminologiskt konsistenta.

Figur 2 visar en del av begreppsklustret över begreppet ”student” i form av ett begreppssystem.

Figur 2: Begreppssystem över ”student” med underbegrepp.

I termposterna till några av de underordnade begreppen finns ganska omfattande anmärkningar. De visar på hur lätt det kan bli missförstånd om man inte skiljer på uttryckssidan och innehålls-sidan. (Efter termerna nedan återfinns de anmärkningar som ligger i respektive termpost.)

utbytesstudent:

Här avses såväl svenska utbytesstudenter som bedriver studier utomlands, som utländska utbytesstudenter som bedriver studier i Sverige. Utbytet sker mellan lärosäten som har ingått utbytesavtal med varandra i form av ett utbytesprogram, vilket innebär att studierna utomlands kan tillgodoräknas i hemlandets högskoleutbildning.

freemover-student:

En freemover-student kan vara såväl en svensk student som reser utomlands för studier som en utländsk student som reser till Sverige för studier. Det kan också vara en student som deltar i högskoleutbildning via utbytesavtal mellan stater, alltså inte via avtal direkt mellan lärosäten.

internationell student:

Vid beräkning av studentrörlighet mellan länder kan rörligheten överskattas om beräkningen baseras på medborgarskap. Gruppen ”personer med annat medborgarskap än svenskt som studerar i Sverige” består nämligen dels av personer som var bosatta här innan studierna påbörjades, dels av personer som kommit till Sverige i avsikt att studera. ”Internationella studenter” avser endast de senare. Tidigare användes *gäststudent* för detta begrepp.

4.2. Uttryckssidan skiljs från innehållssidan

Man kan säga att det råder en sorts polysemi hos substantivet *examen*, som terminologer menar kan ge klarhet i kommunikationen. Termen *examen* används både om själva det godkända resultatet efter en viss utbildning och om examinationen, det vill säga den process som leder fram till det godkända resultatet. Dessutom används *examen* ibland om examensbeviset. Denna klarhet försöker vi råda bot på genom att tydliggöra språkbruket och ge rekommendationer till alternativa uttrycksätt. Vi hänvisar då givetvis också till termposten **examination** och dess definition: ”Använd inte *examination* som synonym till *examen*. Använd *examensbevis* för intyget om en viss examen.”

Det terminologiska angreppssättet är till hjälp också i små begreppskluster för att hålla reda på innehållssidan och uttryckssidan. Den tämligen nya termen *senior professor* har börjat användas

das ute på lärosäten för pensionerade professorer som (trots själv-motsägelsen) har en sorts anställning efter pensioneringen. En *professor emeritus* är visserligen också pensionerad professor, men utan anställning men med en ”särskild anknytning” till sin gamla institution. Här finns en enkel hänvisning mellan dessa båda begrepp för att användaren ska bli medveten om vari skillnaden består.

4.3. Synonymer undviks helst

Det terminologiska angreppssättet medför att synonymer till ett visst begrepp hamnar i samma termpost. Exempelvis finns *per capita-ersättning* beskrivet i en post, och i samma post återfinns synonymen *studentpeng*, med anmärkningen att uttrycket används i ledigt språk. Finessen med detta är förstås att den som tror att facktermen är *studentpeng* dels hamnar i rätt post och får veta den rätta engelska översättningen, dels lär sig att högskolevärlden i första hand rekommenderar *per capita-ersättning* som term.

Vi kan också lägga in en kommentar om att en viss synonym kan väljas i vissa sammanhang:

examensarbete

Ett examensarbete kallas i vissa sammanhang för *självständigt arbete* och i ledigare språkbruk för *exjobb*.

heltidsstudier

I ledigt språkbruk används ibland *helfartsstudier* i stället för *heltidsstudier*.

lärosäte

Lärosäte är en övergripande term för alla inrättningar som bedriver högskoleutbildning, både universitet och högskolor. [...] Ett alternativ till den övergripande termen *lärosäte*

är uttrycket *universitet och högskolor*. I engelskan kan på motsvarande sätt uttrycket *universities and university colleges* vara ett alternativ till termen *higher education institution, HEI*.

Men terminologer strävar egentligen efter att varje begrepp ska representeras av bara en term. Vi avråder alltså i möjligaste mån från synonymi. Skälet är att synonymer kan leda till att begreppen som termerna används om blir luddiga i kanterna. Ett exempel här är UHR-ordbokens skrivning om *studerande* som finns i termposten *student* (jämför figur 1). I tidigare versioner låg *studerande* som synonym, men numera finns följande anmärkning:

Termen *studerande* används i övergripande sammanhang för någon som är under utbildning, även om det inte rör sig om högskoleutbildning. Om man vill vara precis bör man alltså inte använda *studerande* som synonym till *student* i den betydelse som avses här.

Det här är också ett exempel på hur vi i anmärkningen kan visa på vikten av precision inom ett fackområde och varna för alltför allmänna ord.

4.4. Gråzonen mellan allmänord och facktermer behandlas

Högskoleterminologi utgör ett fackområde som beträds av många i ett samhälle, vilket medför att allmänheten, som här inkluderar studenter och journalister, ofta använder facktermerna lite opreciserat och luddigt. Men fackpersonerna har behov av att behålla precisionen i vissa kontexter. För att hjälpa dem lägger vi ibland in anmärkningar om hur det kan göras. Ett exempel är skrivningen i termposten **praktik**:

Ordet *praktik* används övergripande även i högskolevärlden. Om man vill vara mer precis bör man använda uttryck som ”praktik inom högre utbildning”. Viss högskoleutbildning kan förenas med praktik antingen genom att utbildningen innehåller tillämpade moment på en arbetsplats, under eller direkt efter studietiden.

Tillämpade moment inom en utbildning kallas ofta för *verksamhetsförlagd utbildning*, särskilt inom lärar- och vårdutbildningar. En anställning efter utbildningstiden kan kallas för *traineeanställning*. Den utbildning som bedrivs under den anställningen kan kallas för *traineeutbildning*.

Termen *lärande i arbetslivet* används framför allt inom yrkeshögskolan.

Även i fackspråk är det vanligt att preciserande förled stryks i sammansättningar eller flerordiga termer: om det är självklart att uppsatsen som det skrivs om är vetenskaplig används ofta kortformen *uppsats* i stället för *vetenskaplig uppsats*. Men i vissa sammanhang kan det leda till otydlighet. Därför finns en kommentar som gör användaren medveten om att vissa kontexter kan behöva ett förtydligande:

universitetslärare

Kortformen *lärare* kan användas när sammanhanget är klart, det vill säga när det är tydligt att det rör sig om en adjunkt verksam vid ett universitet eller en högskola. Annars bör man använda termerna *universitetslärare* eller *högskolelärare*.

examen

Termen *examen* står här för ett övergripande begrepp som kan förekomma på olika utbildningsnivåer. Om man behöver precisera utbildningsnivån för att ange att en examen

är från en högskoleutbildning kan man använda *akademisk examen*.

4.5. Ekvivalensanmärkning för olikheter mellan svenska och engelska

Inledningsvis i arbetet med UHR-ordboken låg fokus på att reda ut den svenska begreppsvärlden. Källspråket har varit svenska så definitioner och anmärkningar har gällt svenska termer och begrepp. Men allteftersom arbetet med översättningen har fortskridit har det visat sig ett behov av att också tydliggöra hur de engelska termerna borde tolkas och användas.

Termen *spikning*, som kommer av att man förr bokstavligt talat spikade upp avhandlingen (vilket fortfarande förekommer på vissa svenska lärosäten), används än i dag om när man tillkännager att en disputation ska äga rum. Här insåg vi att en kommentar behövdes till den engelska ekvivalenten *notification of the date of the defence of a doctoral thesis* som inte direkt kunde ses som en term. Därefter har omkring 50 termposter fått följande ekvivalensanmärkning:

Det engelska uttrycket ska snarare ses som en förklaring av det svenska begreppet än en etablerad engelsk term.

Samma ekvivalensanmärkning har av naturliga skäl ekvivalenten till *akademisk kvart* fått: *academic tradition that lectures begin 15 minutes after the time announced*.

Termen *utbildning* används polysemt om dels undervisningsverksamheten, dels resultatet av undervisning. I engelskan används olika termer och därför står det så här i anmärkningen:

Termen *utbildning* används dels om undervisningen och lärandet (på engelska: *courses and study programmes*), dels

om resultatet av undervisningen, det vill säga de sammanlagda kunskaperna och färdigheterna (på engelska oftast *education* om man avser teoretiska kunskaper respektive *training* om man avser yrkesinriktade eller praktiska färdigheter).

4.6. Svenska termer rekommenderas i stället för engelska

En del av de begrepp vi har hanterat kommer från arbetet med den så kallade Bologna-processen inom EU. Dessa begrepp härrör inte från Sverige och därför har de inga motsvarigheter på svenska. Oftast används i svenskan en engelsk term. I de fallen har vi velat ge förslag på svenska termer som kan ersätta de engelska. Så har det varit med *joint degree* där vi tidigt gick ut med den svenska termen *gemensam examen*.

Ett annat begrepp som före Sveriges inträde i EU inte fanns i svenskan står *free mover* för. Det kallas en student för som på egen hand ordnar sin högskoleutbildning i ett annat land (se vidare figur 2 och avsnitt 4.1). Här var det svårare att hitta en svensk term – när vi frågade lärosätena använde alla *free mover* även på svenska – så vårt förslag blev *freemover-student*, en term som med det efterledet blir mer hanterlig i svenska texter.

Sedan en tid tillbaka har en sorts avgiftsfri kurs, så kallad *MOOC* (*massive open online course*), blivit vanlig på internet. De här kurserna kan numera ingå i utbudet från ett lärosäte och behöver därför benämnas på svenska. Det vi rekommenderar i UHR-ordboken är en anpassad svensk term: *mooc-kurs* (med *öppen webbkurs* som synonym) som lärosätena i referensgruppen sanktionerade.

En term som det engelska *paper* har fått flera olika förslag till svensk ekvivalent:

Använd inte *paper* som svensk term. Den engelska termen *paper* kan översättas alltefter sammanhang på olika sätt, till exempel *konferensartikel*, *konferensföredrag*, *konferensbidrag*, *forskningsartikel*, *seminarierapport*, *uppsats*, *vetenskaplig uppsats*.

Även engelska *science park* har en anmärkning med förslag på tänkbara svenska ekvivalenter:

På svenska finns andra tänkbara uttryck för engelskans *science park* och *research park*, t.ex. *forskningsby*, *teknikpark*, *forskarpark*, *teknik- och forskningspark*.

5. Slutord

UHR-ordboken är en tämligen omfattande ordbok; ofta arbetar man som terminolog med mindre kluster av begrepp. Men den terminologiska utgångspunkten är alltid densamma: begreppet är i centrum för arbetet. UHR-ordboken är omfattande också i att den både söker klargöra gränserna för olika begrepp i den svenska begreppsvärlden och samtidigt förser översättare med ekvivalenter som är grundade på en tillräckligt god analys.

Jag vill göra följande sammanfattning av särarten hos en terminologisk ordbok som UHR-ordboken:

- Terminologiskt ordboksarbete bedrivs inte i alfabetisk ordning. Begreppsanalysen görs alltså inte för ett begrepp i taget utan för flera sammanhörande begrepp. Ämnesuppdelning i olika klasser, undergrupper och mindre begreppskluster är med andra ord avgörande för ordboksarbetet.
- Begreppet bakom termen är i fokus och det är väsentligt att skilja innehållssidan från uttryckssidan.

- Ett mål är att begränsa synonymin och, om synonymer ändå existerar, uppmärksamma ordboksanvändaren på de olika kontexter som synonymerna kanske används i.
- Det finns särskilda formkrav på utformningen av definitionerna. Bland annat tydliggörs begreppsrelationerna i definitionerna genom att närmaste överbegrepp inleder definitionen av ett visst begrepp.

Den terminologiska ordboken är till för kommunikation inom ett avgränsat fackområde. Det är därför högst väsentligt att terminologien under hela arbetet har ett nära samarbete med sakkunniga inom fackområdet. På så sätt förankras arbetet fortlöpande och resultatet sprids till de berörda. De termer som rekommenderas och de definitioner som begreppen bakom termerna beskriver måste med andra ord godkännas av fackområdets representanter. Annars finns risken att ordboken enbart blir en skrivbordsprodukt.

Litteratur

- Nuopponen, Anita & Nina Pilke (2016): *Ordning och reda: terminologilära i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Rikstermbanken (2018) <<http://www.rikstermbanken.se>> (oktober 2018).
- Suonuuti, Heidi (2004): *Terminologiguiden: en introduktion till terminologiarbete i teori och praktik*. Solna: Terminologacentrum.
- Svensén, Bo (1992): Terminologi och lexikografi. I: Christer Laurén (red.): *Terminologiläran och dess relationer till andra områden: nordisk forskarkurs i Mariehamn, Åland september 1990*. Stockholm: Nordterm, 97–122.
- Svensk-engelsk ordbok för den högre utbildningen* (2018). <<http://www.uhr.se/publikationer/Svensk-engelsk-ordbok>> (oktober 2018).

Svensk-engelsk ordbok för utbildningsområdet (1996). Stockholm:
Högskoleverket.

Åsa Holmér
språkkonsult och terminolog
Terminolog centrum TNC (vars verksamhet upphör vid årsskiftet
2018/2019)
Box 6160
SE-102 33 Stockholm
asa.holmer@tnc.se